

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНИЙ МУЗИЧНИЙ ТЕАТР»

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – Магістр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

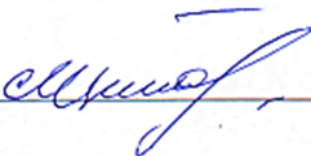
Д н і п р о
2 0 2 4

Розробник:

Капітонова К. П. викладач кафедри історії та теорії музики

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Сучасний музичний театр» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» 2024 / 2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОНП

Світлана ЩІТОВА

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Сучасний музичний театр» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «26» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму вибіркової навчальної дисципліни «Сучасний музичний театр» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії та теорії музики КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 11 від «25» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Світлана ЩІТОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 3	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 2-й
Тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи – 3	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – 3-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,7	Рівень вищої освіти – другий	Практичні заняття – 34 години
Вид контролю – залік	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 56 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета дисципліни «Сучасний музичний театр» – формування цілісного уявлення про розвиток і специфіку сучасного музичного театру. Засвоєння основних тенденцій та напрямів розвитку музичного театру в ХХ–ХХІ століттях, аналіз ключових художніх досягнень, новаторських підходів у постановці та інтерпретації музичних творів. Розвиток аналітичних здібностей у студентів через вивчення специфіки сучасних театральних жанрів, огляд творчої діяльності сучасних композиторів, диригентів, режисерів та хореографів. Формування практичних навичок у сприйнятті та оцінці музичних творів з точки зору їхньої сценічної інтерпретації, вокальних і хореографічних особливостей, використання сучасних технологій (світло, мультимедіа, сцена). Поглиблення розуміння міждисциплінарних зв'язків між музикою, драматургією, сценографією та хореографією в контексті сучасного музичного театру, що дозволяє розглядати виставу як єдине мистецьке ціле.

2.2. Завдання:

2.2.1. осмислення естетичних і технологічних змін у музичному театрі ХХ–ХХІ століть;

2.2.2. дослідження впливу новітніх композиторських технік, мультимедійних технологій і перформативних практик на сучасну оперу та експериментальні форми музичного театру;

2.2.3. розвиток виконавських, режисерських та інтерпретаційних компетентностей відповідно до сучасних театральних тенденцій.

Після закінчення курсу студент повинен

знати:

- основні жанри та стилістичні напрями сучасного музичного театру;
- еволюцію музично-театрального мистецтва XX–XXI століть, ключові тенденції та новаторські підходи;
- творчість провідних композиторів, режисерів і постановників сучасного музичного театру;
- особливості сучасної режисури, сценографії, мультимедійних технологій та інтерактивних форм у музичному театрі;
- тенденції взаємодії музики з драматургією, візуальним мистецтвом і сучасними цифровими технологіями;
- методологічні основи аналізу сучасних музично-театральних постановок;
- особливості вокального, акторського та сценічного виконавства у сучасному музичному театрі.

вміти:

- аналізувати сучасні музично-театральні постановки з урахуванням композиторських, режисерських та виконавських аспектів;
- інтерпретувати музично-драматичний матеріал відповідно до сучасних виконавських і режисерських концепцій;
- працювати з партитурою сучасного музичного театру, розуміти специфіку її виконання та постановки.
- аргументовано висловлювати власну аналітичну оцінку сучасного музичного театру у форматі критичних рецензій, есе, лекцій або наукових досліджень.

2.3. Компетентності:

Інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1 Загальні:

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Нові шляхи в сучасному музичному театрі. Різновиди сучасних опер. Синтез мистецтв у сучасному музичному театрі. Сучасний музичний театр у діалозі з глядачем: інновації у драматургії та постановках. Технології й експерименти в сучасному музичному театрі: від мультимедіа до інтерактивності.

Тема 2. Європейські сучасні опери – особливості драматургії. «Antikrist» Р. Ланггора: оперна візія на зламі епох. Синтез опери та театру абсурду: від гротескної іронії «Le Grand Macabre» Д. Лігеті до екзистенційної драми «Fin de partie» Д. Куртага.

Тема 3. Підвищена психологізація як основа драматургії сучасної європейської опери. Містичний реалізм та його вияв опері американського періоду С. Прокоф'єва «Вогняний янгол». Оперна творчість К. Пендеревського: нові підходи до вокальної техніки в опері «Diabły z Loudun».

Тема 4. Підвищена концептуальність в художній проєктах «Nova opera» В. Троїцького та «Hronotop.UA» А. Литвинова. Нуар стиль та його відображення в опері К. Цепколенко «Доля Доріана» (або «Синдром Доріана»). Новітні оперні різновиди: археологічна опера «Chornobyldorf» та опера-реквієм «Iyov» І. Разумейко та Р. Григоріва.

Тема 5. Національно-міфологічне підґрунтя в сучасних постановках музично-театральних творів. Інтерпретація гоголівських сюжетів у контексті української театральної спадщини: опера-балет «Вій» В. Губаренка–Г. Ковтуна та балет «Вій» О. Родіна–Р. Поклітару. Духовність і природа: українська міфологія в балеті «Лісова пісня» М. Скорульського.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.	Сам.р.
Тема 1. Нові шляхи в сучасному музичному театрі.						
Різновиди сучасних опер. Синтез мистецтв у сучасному музичному театрі. Сучасний музичний театр у діалозі з глядачем: інновації у драматургії та постановках. Технології й експерименти в сучасному музичному театрі: від мультимедіа до інтерактивності.			7			16
Тема 2. Європейські сучасні опери – особливості драматургії.						
«Antikrist» Р. Ланггора: оперна візія на зламі епох.			3			5
Синтез опери та театру абсурду: від гротескної іронії «Le Grand Macabre»			4			5

Д. Лігеті до екзистенційної драми «Fin de partie» Д. Куртага.						
Тема 3. Підвищена психологізація як основа драматургії сучасної європейської опери.						
Містичний реалізм та його вияв опері американського періоду С. Прокоф'єва «Вогняний янгол».			3			5
Оперна творчість К. Пендерецького: нові підходи до вокальної техніки в опері «Diabły z Loudun».			3			5
Тема 4. Підвищена концептуальність в художній проєктах «Nova opera» В. Троїцького та «Hronotop.UA» А. Литвинова.						
Нуар стиль та його відображення в опері К. Цепколенко «Доля Доріана» (або «Синдром Доріана»).			3			5
Новітні оперні різновиди: археологічна опера «Chornobyldorf» та опера-реквієм «Іюон» І. Разумейко та Р. Григоріва.			4			5
Тема 5. Національно-міфологічне підґрунтя в сучасних постановках музично-театральних творів.						
Інтерпретація гоголівських сюжетів у контексті української театральної спадщини: опера-балет «Вій» В. Губаренка–Г. Ковтуна та балет «Вій» О. Родіна–Р. Поклітару.			4			5
Духовність і природа: українська міфологія в балеті «Лісова пісня» М. Скорульського.			3			5
Всього годин	90		34			56

**5. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва відповідної теми для самостійної роботи	Всього годин для сам.роб.
1	Тема 1. Нові шляхи в сучасному музичному театрі. Написання аналітичного есе (визначити основні напрями розвитку сучасного музичного театру; проаналізувати як новітні технології, мультимедійні інсталяції, електроакустична музика та інтерактивні елементи змінюють традиційну оперну форму; навести приклади сучасних постановок, що ілюструють ці тенденції).	16

2	Тема 2. Європейські сучасні опери – особливості драматургії. Обрати одну сучасну європейську оперу. Проаналізувати її драматургічну структуру, музичні засоби та взаємодію музики з текстом. Визначити, як композитори використовують сучасні прийоми для створення сценічної виразності.	10
3	Тема 3. Підвищена психологізація як основа драматургії сучасної європейської опери. Вибрати фрагмент лібрето сучасної опери, що відзначається глибокою психологізацією. Проаналізувати його з точки зору драматичного розвитку, художніх образів та їхньої музичної реалізації.	10
4	Тема 4. Підвищена концептуальність в художній проєктах «Nova Opera» В. Троїцького та «Hronotop.UA» А. Литвинова. Доповідь: дослідити особливості художніх підходів до створення сучасного музичного театру в рамках проєктів «Nova Opera» та «Hronotop.UA». Порівняти їхні концептуальні підходи, використання музичних засобів та принципи взаємодії з аудиторією.	10
5	Тема 5. Національно-міфологічне підґрунтя в сучасних постановках музично-театральних творів. Обрати сучасну музичну виставу (оперу, мюзикл, перформанс), що використовує національні чи міфологічні мотиви. Проаналізувати, як вони інтегруються в сучасний контекст, які музичні та сценічні засоби застосовуються для їхньої інтерпретації.	10
		56

8. Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені

9. Методи та технології навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Сучасний музичний театр» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

10. Форми, методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірку засвоєння матеріалу вибірових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, залік наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль)

Кафедрою історії та теорії музики, на основі навчально-методичних рекомендацій 2021 року, встановлені такі **критерії оцінювання** знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

Зараховано:

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Не зараховано:

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

11. Методичне забезпечення

- 11.1 Друковані та електронні матеріали.
- 11.2 Робоча програма з дисципліни.
- 11.3 Силабус дисципліни

12. Рекомендована література

1. Берегова О. М. Українська опера початку третього тисячоліття як дзеркало сучасної музичної комунікації. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Вип. 89 : Сучасний оперний театр і проблеми оперознавства : зб. ст. / ред.-упоряд. М. Р. Черкашина-Губаренко. К., 2010. С. 190–205.
2. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія : жанрові трансформації, модифікації, новації : монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.
3. Єфіменко А. Опера в аурі перформансу : Зоряна Кушплер : сучасна опера живе в аурі перформансу. Збруч. 02.09.2020. URL : <https://zbruc.eu/node/100030>
4. Ільченко І. Постановки сучасної української опери у процесі підготовки режисера музичного театру. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2017. № 2 (35). С. 60–67.
5. Капітонова К. Двосвіт у романтичній опері : від «Ундіни» Е. Т. А. Гофмана до «Антихриста» Р. Ланггора. *Музикознавство. Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 59, том 2, 2023. С. 42–47.
6. Капітонова К. Опера «Le Grand Macabre» Д. Лігеті : абсурд або реальність. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. Вип. 24 (1). Дніпро : ГРАНІ, 2023. С. 341–350.
7. Капітонова К. П. Розуміння двосвіття в культурно-історичному аспекті. *Музичне мистецтво і культура*. 2022. Випуск 34, книга 2. С. 107–116.
8. Моцар О. В. Ідеї театру абсурду у процесах оновлення музичного театру останньої третини ХХ – початку ХХІ століття. *Serija «Artem Ucrainica»* (том 47). К. : НМАУ імені П. І. Чайковського, 2018. 207 с.
9. Самойленко О. Музичний театр у діалозі з історичним часом та у семантичному просторі сучасної культури. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : наук. журн. 2010. № 3. С. 11–19.
10. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі.

Харків : Акта, 2015. 392 с.

11. Karitonova K. Projection of simulanity on opera «Fire angel» by S. Prokofyev and «Viу» by V. Gubarenko. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. Випуск 21 (2). Дніпро : ГРАНІ, 2021. С. 234–242.
12. Karitonova K. The double world of M. Gogol's «Viу» and it's openingin V. Hubarenko's opera-ballet. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. Випуск 17. Дніпро : ГРАНІ, 2019. С. 28–41.